

International Test Commission Guidelines for Translating and Adapting Tests

Version 2010

הנחיות ועדת המבחנים הבינלאומית לגבי תרגום והתאמה של

מבחנים

גרסת 2010

© 2000, International Test Commission

נא לצטט כ:

International Test Commission (2000). International Guidelines for Test Use.

[<http://www.intestcom.org>]

הגרסה העברית הופקה על ידי סייקטק בע"מ

הנחיות ועדת המבחנים הבינלאומית לגבי תרגום והתאמה של מבחנים

ב-1992 ועדת המבחנים הבינלאומית (International Test Commission – ITC) החלה בפרויקט להכנת הנחיות לתרגום והתאמה של מבחנים וכלים פסיכולוגיים, ולביסוס שוויון ערך של ציונים מעבר לשפות ו/או קבוצות תרבותיות שונות. מספר ארגונים סייעו לוועדת המבחנים הבינלאומית בהכנת הנחיות: ההתאחדות האירופאית להערכה פסיכולוגית (European Association of Psychological Assessment), הקבוצה האירופאית של המוציאים לאור בתחום המבחנים (European Test Publishers Group), ההתאחדות הבינלאומית לפסיכולוגיה בין-תרבותית (International Association for Cross-Cultural Psychology), ההתאחדות הבינלאומית לפסיכולוגיה יישומית (International Association of Applied Psychology), ההתאחדות הבינלאומית להערכת הישגים במערכת החינוך (International Association for the Evaluation of Educational Achievement), ההתאחדות הבינלאומית לאבחון שפתי (International Language Testing Association) והאיחוד הבינלאומי של מדע הפסיכולוגיה (International Union of Psychological Science). ועדה של 12 נציגים מתוך הארגונים הללו עבדה מספר שנים על הכנת 22 הנחיות, ומאוחר יותר הנחיות אלו נבדקו בשטח (ראה למשל, Hambleton, 2001; Hambleton, Merenda, & Spielberger, 2005; Hambleton, Yu, & Slater, 1999; Tanzer & Sim, 1999). בהמשך, ההנחיות הללו אושרו על ידי ועדת המבחנים הבינלאומית להפצה בקרב עמותות פסיכולוגיות לאומיות, מוציאים לאור של מבחנים וחוקרים. ההנחיות מופיעות מטה, בסיווג לארבע קטגוריות:

הקשר

1. יש לצמצם עד כמה שניתן את ההשפעות של הבדלים תרבותיים שאינם רלוונטיים או חשובים למטרות המרכזיות של המחקר.
2. יש להעריך את מידת החפיפה בין המבנים הפסיכולוגיים השונים באוכלוסיית המחקר.

פיתוח המבחן והתאמתו

1. על מפתחי/מפיצי המבחן לוודא כי תהליך ההתאמה לוקח בחשבון באופן מלא את ההבדלים השפתיים והתרבותיים בין האוכלוסיות שלהן מיועדות הגרסאות המותאמות של הכלי.

2. על מפתחי/מפיצי המבחן לספק עדויות לכך שהשפה המופיעה בהנחיות, בהוראות, בפריטים עצמם וכן במדריך, מתאימה לכל האוכלוסיות התרבותיות והשפתיות שלהן מיועד הכלי.
3. על מפתחי/מפיצי המבחן לספק עדויות לכך שנבחרו שיטות בחינה, מבני פריטים, אופני בחינה והליכים שמוכרים לכל אוכלוסיות היעד.
4. על מפתחי/מפיצי המבחן לספק עדויות לכך שתוכן הפריטים וחומרי הגירוי מוכרים לכל אוכלוסיות היעד.
5. על מפתחי/מפיצי המבחן ליישם ממצאים שיטתיים, שפתיים ופסיכולוגיים, המתקבלים מתהליך הבקרה, על מנת לשפר את הדיוק של תהליך ההתאמה ולאסוף עדויות בנוגע לשוויון הערך של כל הגרסאות השפתיות.
6. על מפתחי/מפיצי המבחן לוודא כי המערך של איסוף הנתונים מאפשר את השימוש בשיטות סטטיסטיות מתאימות על מנת לבסס שוויון ערך של הפריטים בגרסאות השונות של הכלי, הכתובות בשפות השונות.
7. על מפתחי/מפיצי המבחן ליישם שיטות סטטיסטיות מתאימות על מנת לבסס את שוויון הערך של הגרסאות השונות של הכלי, ולזהות מרכיבים או היבטים בעייתיים של הכלי שעשויים שלא להתאים לאוכלוסיית יעד אחת או יותר.
8. על מפתחי/מפיצי המבחן לספק מידע בנוגע להערכת התוקף בכל אוכלוסיות היעד שלהן מיועדות הגרסאות המותאמות.
9. על מפתחי/מפיצי המבחן לספק עדויות סטטיסטיות לשוויון הערך של השאלות לגבי כל אוכלוסיות היעד.
10. אין להשתמש בשאלות שאינן שוות ערך בגרסאות המיועדות לאוכלוסיות שונות בהכנת סולם משותף או בהשוואה בין אוכלוסיות אלו. אולם, הן עשויות להועיל בהגברת תוקף התוכן של הציונים המדווחים לגבי כל אוכלוסיה בנפרד.

העברה

1. על מפתחי/מפיצי המבחן לנסות לצפות מראש את סוגי הבעיות הצפויות להתעורר, ולנקוט באמצעים מתאימים על מנת להתמודד עם הבעיות הללו על ידי הכנת חומרים והנחיות מתאימים.
2. על הבוחנים להיות רגישים למספר גורמים הקשורים לחומרי הגירוי, נהלי ההעברה, ואופני תגובה שעשויים להוריד את התוקף של המסקנות המתקבלות מהציונים.
3. יש לשמור על כך שההיבטים הסביבתיים המשפיעים על העברת המבחן או הכלי יהיו דומים עד כמה שאפשר בין האוכלוסיות המיועדות.

4. על ההנחיות להעברת המבחן להיות הן בשפת המקור והן בשפת היעד על מנת לצמצם את ההשפעות של גורמים המביאים לשונות לא רצויה בין אוכלוסיות.
5. על המדריך להעברת המבחן (test manual) לציין את כל היבטי ההעברה שמחייבים בדיקה קפדנית בהקשר תרבותי חדש.
6. על הבודח לא להיות פולשני ויש לצמצם עד כמה שאפשר את האינטראקציה בין הבודח לנבדק. יש לפעול לפי החוקים המוגדרים המתוארים במדריך ההעברה.

תיעוד/ פירוש הציונים

1. כאשר מבצעים התאמה של מבחן או כלי לשימוש בקרב אוכלוסיה אחרת, יש לספק תיעוד של השינויים, לצד עדויות מחקריות לגבי שיוון הערך ביניהם.
2. אין להתייחס כפשוטם להבדלי הציונים בין מדגמים של אוכלוסיות שעליהן נבחן המבחן או הכלי. על החוקר מוטלת האחריות לאמת את ההבדלים באמצעות עדויות אמפיריות אחרות.
3. ניתן לבצע השוואות בין אוכלוסיות רק כאשר הסולמות שלגביהם מדווחים הציונים הם קבועים וזהים בין האוכלוסיות.
4. על מפתח המבחנים לספק מידע ספציפי לגבי האופנים שבהם הקשרים חברתיים-תרבותיים ואקולוגיים של האוכלוסיות עשויים להשפיע על הביצוע, ועליו להציע הליכים שיסבירו את ההשפעות הללו במהלך פירוש הממצאים.

ניתן למצוא את ההנחיות וההצעות ליישומן ב- Hambleton, Merenda, and Spielberger (2005), Muniz and Hambleton (1997), van de Vijver and Hambleton (1996), and van de Vijver and Hambleton, Merenda, and Tanzer (1997). המקור הטוב ביותר לשם ציטוט ההנחיות הוא Hambleton, Merenda, and Spielberger (2005, פרק 1). ההנחיות הללו הפכו למערכת ייחוס (frame of reference) עבור פסיכולוגים רבים שעובדים בתחום של תרגום מבחנים והתאמתם, ויש לצפות לקבלה כוללת יותר של ההנחיות בשנים הבאות, לאור ההפצה הרחבה יותר של ההנחיות והעלאת הקריטריונים לתרגום והתאמת המבחנים. מנקודת מבט יישומית, ניתן להבחין בין שני הקשרים עיקריים ביישום הנחיות ועדת המבחנים הבינלאומית: (1) תרגום/התאמה של מבחנים וכלים קיימים, ו-(2) פיתוח של מבחנים וכלים חדשים לשימוש בינלאומי. ההקשר הראשון מתייחס למצב שבו יש להתאים מבחנים וכלים שפותחו במקור בשפה מסוימת לשימוש בהקשר לאומי מסוים, לשימוש בשפה או הקשר לאומי אחר (אחד או יותר). לעתים קרובות במקרים כאלה, המטרה של תהליך התרגום/התאמה היא ליצור מבחן או כלי עם תכונות פסיכומטריות דומות לכלי המקורי. אפילו כאשר מדובר במבחנים לא מילוליים, ביצוע התאמות היו

הכרחי, לא רק לגבי החומרים המילוליים המלווים את העברת המבחן ופירוש הציונים בו, אלא גם בנוגע לחומרים הגראפיים של המבחן, על מנת להימנע מהטיה תרבותית. ההכרה הולכת וגדלה ברב-תרבותיות הגבירה את המודעות לצורך לספק מספר גרסאות של מבחנים וכלים המיועדים לשימוש בתוך הקשר לאומי יחיד, בשפות שונות.

ההקשר השני מתייחס לפיתוח של מבחנים וכלים שמלכתחילה ייועדו להשוואות בין-תרבותיות. היתרון כאן הוא בכך שניתן לפתח במקביל גרסאות לשימוש בשפות שונות ו/או בהקשרים שונים, כלומר, אין צורך לשמור על מערך של תכונות פסיכומטריות קודמות. הבעיה כאן לעתים קרובות טמונה בהיקף של ההליך הנדרש: מספר הגרסאות הגדול שיש לפתח ומספר האנשים הרב שיצטרך להיות מעורב בתהליך הפיתוח.

ביבליוגרפיה

- Hambleton, R. K. (2001). The next generation of the ITC test translation and adaptation guidelines. European Journal of Psychological Assessment, 17(3), 164-172.
- Hambleton, R. K., Merenda, P., & Spielberger, C. (Eds.). (2005). Adapting educational and psychological tests for cross-cultural assessment. Hillsdale, NJ: Lawrence S. Erlbaum Publishers.
- Hambleton, R. K., Yu, J., & Slater, S. C. (1999). Field-test of the ITC Guidelines for Adapting Psychological Tests. European Journal of Psychological Assessment, 15, 270-276.
- Muniz, J., & Hambleton, R. K. (1997). Directions for the translation and adaptation of tests. Papeles del Psicologo, August, 63-70. 5
- Tanzer, N. K., & Sim, C. O. E. (1999). Adapting instruments for use in multiple languages and cultures: A review of the ITC guidelines for test adaptations. European Journal of Psychological Assessment, 15, 258-269.
- van de Vijver, F. J. R., & Hambleton, R. K. (1996). Translating tests: Some practical

guidelines. European Psychologist, 1, 89-99.

van de Vijver, F. J. R., & Tanzer, N. K. (1997). Bias and equivalence in cross-cultural assessment: An overview. European Review of Applied Psychology, 47(4), 263-279.

גרסה נוכחית: ה-17 בינואר, 2010.